

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, proști, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foilă la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Un țăran — tată a 7 copii,

Impușcat din chiar senin și fără nici o vină, la o adunare din Moldova, — și alți 3 răniți.

El a căzut la abia 2 metri departe de dl Prof. A. C. Cuza.

Știrea pe care am dat-o în numărul trecut despre întâmplarea din comuna Băcești, județul Roman, în Moldova, e mult mai tristă și mai păcătoasă, decum am fost aflat-o atunci din zările dela București, cari își țîn gura foarte închisă când e vorba de mișcarea națională-creștină, și numai atunci și-o cască până la urechi, când se atinge un fir de păr din capul vreunui jidănuș bolșevic, comunist, sau în altfel rău.

La Băcești a fost ucis cu glonț din arma unui soldat român, un țăran brav și cinstit, tată a 7 copii, fost luptător pe front pentru mărirea țării sale!

Și alți trei țărani răniți!

Iată istoria dreaptă, descoperind întregul adevăr, suzită dela martorii foști la fața locului, — a acestei nenorociri, care e o rușine pentru stăpânirea țării noastre!

Dar întâi se spunem povestea mișcării din Moldova.

Profesorul A. C. Cuza prin județe.

De vre-o 3 luni de zile, dl profesor A. C. Cuza, capul „Ligi Apărării Naționale-Creștine” dela Iași, a început a cerceta județele Moldovei celei nenorocite prin năvala roiturilor de lăcuste evreești peste ea. Dsa le-a ținut în liniște, fără zgomot, fără macar a se lăuda prin foi cu „marile adunări de popor”, ci mulțumit cu ce vedea și cu ce se făcea. În fapt adunările de popor pe acolo, pe unde trecea dl prof. Cuza, erau foarte mișcătoare și mărețe, — așa cum am descris noi unele (în No. 32 al „Libertății”). Poporul se adună în jurul dlui Profesor, ca în jurul unui mântuitor, căci îl știa vîta de-a Domnului celui mare și luminat Alexandru I. Cuza, (fiu de nepot de soră) și îl știa că a rămas neclintit credincios poporului și legii noastre românești, Poporul moldovean știe că de acest om nu se poate apropia suflet de jidan ca să-l moamească sau să-l cumperel!

Și, cu mințea lui curat văzătoare, poporul moldovean înțelege, că toate reiele de care suferă neamul nostru în țara sa, dela Jidani îl vin, căci acela se apropie de suflete ca Mărzescu, Manclu, Văitoianu, Argetoianu, și prin acelea ne scu-

fundă în cele mai rușinoase umiliri și ne pricinulesc cele mai mari suferințe și pagube! De aceea se alipește cu desnădejde de bărbatul, pe care îl știu a ur curat, de care stricăciunea nu se poate prinde, cum nu se lipește rugina de aur.

De aceea la adunările din Moldova, țăranii au luat pe dl Cuza în scaun, ca într'un tron al lor, și l'au dus pe umerii lor până în biserică și napoi până la adunare...

A ținut dl prof. Cuza în 7 județe ale Moldovei, câte 15—20 de adunări populare în fiecare județ, câte 3—5 pe zi, — și anume în județele: Neamț, Dorohoi, Tecuci, Fălțiceni (fost Suceava), Băcău, Roman și Iași: Și la fiecare adunare la țară, avea câte 3000—4000 de ascultători, cari plâneau ascultându-l. Plâneau de bucurie că mai aud un domn român, învățat și de viță mare, care-l mângăie și le dă nădejde că — nu vor peri... Iar în orașe, în desnădăjduitele orașe ale Moldovei, ca: la Roman, Băcău, Piatra N., Dorohoi, a avut câte 15.000 de oameni, veniți rău ca să-l asculte și să iee suflet dela dânsul... În Tecuci ca la 10.000. Și erau între cei veniți la adunare cărturaril orașelor și ai satelor, și ofițeril de rezervă și în retragere, și meseriași și negustorii cel-ce aproape se sufoacă strămtorați prin acele orașe de jidani.

În toate locurile se sfinjeau steagurile Secției comunale a „Ligi Apărării Naționale” și se lua jurământul membrilor strănsi în jurul steagului, jurământ de credință pentru: Cristos, Rege și Națiune! Iar unde încă nu erau, se puneau temelile unei Secțiuni a acelei Ligi.

La Băcești.

Așa mergând din izbândă 'n izbândă, dl prof. Cuza a ajuns, cu șirul adunărilor, la târgul (adecă o comună ce nu-l chiar sat, dar nici oraș, ci un orașel cu drept de țirg), Băcești, în județul Roman. Aci, Directorul prefecturii, Teodorescu, un închinat nu la icoanele noastre sfinte, ci jidanilor, cumnat cu Prefectul, văr cu Primarul țirgului, a zis: Noi să fim mai brezi decât celalalți de prin Moldova. Noi să-i punem dlui Cuza picioru 'n prag. Nu-i dăm voce să țină adunarea în comună, ca să nu se repeadă cumva mulțimea de Moldoveni asupra scumpulor nostri jidani. Să rămăie ei afară din sat, acolo în câmp.

Om pacinic cum e, dl profesor Cuza a spus: Fie, eu stau cu oamenii de vorbă și afară în câmp, mai ales că vine atâta lume, încât n'ai unde o cuprinde.

Cât privește „primejdia” că s'ar întâmpla ceva jidanilor, aceea nu era. Pe unde dl Cuza a trecut prin zeci de locuri, nu s'a făcut macar o morișcă în perclunul unui jidan. Că d-sa vrea acum deșteptarea poporului, pregătirea, organizarea lui, nu repezirea la fapte cari să-l împedecă lucrarea mai departe.

Și s'a ținut așadar, la Băcești, adunarea în câmp, și ea a decurs în bună pace.

După adunare.

—Nenorocirea.—

După adunare poporul, neaștat, neaprinș, liniștit, s'a întors spre comună, la marginea căreia vedea că stau, zid opritor, soldații pe 2 rânduri, și a plecat încet înăcolo, ca să vadă, nu poate ei să între în comună? că unora pe-acolo le era drumul ca să meargă acasă.

Atunci s'a întâmplat lucru neașteptat și de nimenea bănuț, — că soldații, la comanda ofițerului lor, s'au pus în ținută de tragere l. Oamenii din fața lor știau, că armata nu poate trage decât în o mulțime răzvrătită, nu în una pașnică, și și atunci trebuie să fie de față procurorul, să se facă 3 somații (chemări, strigări) către cei răzvrățiți, ca să se risipească ori să se dea napoi, că de unde nu, va trage! Și numai după aceea trage! Și și atunci întâia salvă, e de spărlare, trasă peste capetele mulțimii, și numai în clipa de adevărata primejdie, trage în plin!

Ei, bine, la Băcești nu s'a ținut nici una din aceste cerințe ale legii: Procurorul n'a fost de față; somație (strigare) către mulțime nu s'a făcut nici una!, — ci mulțimea nevinovată, numai fiindcă o parte din ea se întorsese cu fața spre soldați, s'a pomenit trăznită ca din senin! Prrr! Prrr! Salva de pușcătură se descărcă de-odată asupra poporului! Soldaților se vede că nu li s'a spus nici atâta macar, că întâia salvă să fie de „spărlare”. Căci la întâia lor tragere, țăranul mândru ca un stejar, Gavrilă Bulău, căzu jos, răcnind de durere, la 2 metri lângă dl Prof. Cuza, — și alți 2—3 răniți mai ușor! Strigăte de spalmă se ridicară în văzduh. Câțiva studenți alergară în jurul țăranului împușcat, îl luară pe brațe ca să-l ducă în comună să-l dea ajutor, — dar soldații (adecă conducătorul lor și sfetnicul ce o fi avut lângă el), nu voiau să creadă că omul e împușcat, ci că în chipul acesta vreau să treacă în sat, — și haid cu altă salvă și apoi cu

altă!, — de data asta peste capetele oamenilor, totuși dăstul de aproape, că mulți spun că auzeau șuerul gloanțelor pe lângă urechile lor, ca în război! Ușula din jurul dlui Cuza l-a sfredelit pălăria și numai ca prin minune nu l'a lovit obla 'n cap

Țăranul sângerează, căci nu e lăsat să intre să i-se dea ajutor.

Bietul Gavrilă Bulău nu era lovit în piept, ca să moară îndată, ci în piciorul stâng, sus. Și se vedea că glonțul îl rupsesse o vină din cele mari, căci sângele curgea tare din el, și cel din jur neștilind cum să-l ajute, iar soldații, — umitor!, — nevrind să lase să-l ducă în comună, după timp cam de o oră de suferință, acolo afară în câmp, s'a stins din viață, scurgându-i-se tot sângele prin spărtura făcută de glonț!

Poporul înfuriat.

Văzând această tristă rătăcire a celor trimiși să țină „ordinea”, poporul se înfuriase și era gata să dea năvală asupra cubului jidovesc, — dar dl prof. Cuza i-a oprit cu toată puterea și cu greutatea cuvântului d-sale.

— A doua zi — foile jidovite, ținând hangul la malcușele lor jidovești, erau pline de minciuni, că colonelul în retragere Niculce dela Iași, și maiorul cutare, „au asmuțat mulțimea asupra armatei” și armata a fost silită a se folosi de armă și așa un țăran „a fost atins de un glonț”, — dar nu spuneau că a fost omorât, iar de răniți nici nu pomeneau, — ca să pară lucru mic. Ce presă de nimic.

Și începu gîrla de sfătoșeni, că astea sunt „urmările „neastîmpărului” Cuziștilor”, — pe care folle partidelor vechi, unse de jidani, bucuros l-ar vedea în pământ, numai să nu le mai tulbure pupăciunea lor cea în umbră, cu neamul blăstămat...

7 copii orfani.

— Studenții sar întru ajutorarea lor. —

Au rămas după mândrul țăran Gavrilă Bulău 7 copii minoreni! Ce jale, ce nenorocire pe casa lui!

Comiteul Studenților dela Căminul Cultural din Iași, a hotărît a trimite, cel dintîi, un ajutor de 5000 Lei familiei văduvite alui Gavrilă Bulău. Cu o cale roagă pe Românii de inimă și cu prindere, cari n'ar avea copii, să-și înfiieze pe câte un copilăș ori o fetiță din familia-martiră Moldovenească! Cel-ce crește pe un astfel de copil ori fetiță, sau la din cel măricei pe careva la o meserie, — face o faptă națională și creștinească din cele mai plăcute și lui Dumnezeu și oa-

menilor, și arată că — ne știm și noi ajuta pe al noștri cei căzuți pentru dreptate...

Decamdată un repede ajutor!

Dar înainte de toate, familia aflat de greu încercată, are lipsă de un grabnic ajutor, care să i ducă măcar un picur de alinare și mângâiere, în marea de durere ce s'au vărsat peste ea...

Rugăm pe cetățenii noștri, să se arate și de data asta înțelegători, așa cum s'au arătat față de studenții întemnițați și față de munca lor dela Iași, — și, trimițând abonament, sau după o carte ceva la noi, să pună 10—20—50 Lei, care după puterea și inima lui, pentru familia fratelui nostru țărăn moldovean împușcat atât de pe nedrept și căzut cu o jertfă a mișcării de trezire națională-creștină, care va să ne aducă mântuirea!

„Libertatea“, deschide lista de ajutor pentru acel țărăn: Stud. dela Cămin, au dat Lei 5000 „Libertatea“ 200

Lei: 5200

Ce ni-se va trimite, se va publica în foaie și se va trimite îndată spre ajutorarea familiei așa de greu încercate.

*

Și acum să vedeți ceva. De e luat undeva un jidan numai de urechi de cătră un creștin, — da nu-mi răsună tot codrul de fol evrești (și slujnicele lor, foile de „partide“ cari le fac acelor ochi dulci) — dar acum că fu ucis în chip prostesc un țărăn român cinstit ca acesta, tată a 7 copii, — auzi-răși Dvoastră ori cetirăși în lumina-tele ziare, un cuvânt de protestare?!

Doamne ferește! Puteți însă cetiți de zi glasuri ce ocărăsc pe cel ce chiamă în judecată pe bolșevicii dela Tatar-Bunar sau pe mișeii comuniști închiși la București...

Uf! Doamne, când ne vei trezi la mândria și vrednicia ce s'ar cădea s'o avem ca popor conducător în țară, și când ne vei da o gazetărie aieva românească, și nu slujnică la jidani?

*

O cânticică despre țărănul împușcat.

„Comitetul Studențesc“ al Căminului dela Iași, care tipărește un șir de cânticice de propagandă (propoveduire a adevărurilor sale) sub numele „Biblioteca Generația Nouă“ (adecă: Cărțile rândului nou de oameni) — a scos de sub tipar în zilele astea o cânticică sub numirea:

„Pentru Gavriil Bulău, țărănul ucis din ordinul conducătorilor vânzuți la jidani“ — pe care o vinde cu 2 Lei. E aci povestită întâmplarea dela Băcești și scoase învățături pentru fiecare Român bun, naționalist creștin.

Cei-ce doriți a avea această cânticică, trimiteți după ea, după macer 5—10 la un loc, — și puneți ceva și peste prețul ei, ca ajutor osebit familiei lovite de nenoroc! Totul se adună și se trimite la locul său.

Din Basarabia

se renouesc știrile rele: Cum mănoasa țară a suferit de secetă și în unele locuri lipsa poporului e foarte mare, cu toate ajutoarele trimise de guvern, — agenții mișei (jidani) cutreeră acele ținuturi ale nemulțumirii, și îndeamnă pe oameni (numai pe Moldoveni, pe Români!) să plece la America, la Franța, ori-unde, dar să nu mai stea aci, că — „mor de foame“...

Și câte vorbe rele nu le spun despre stăpânirea românească și despre țara românească, — pentru a-i face să o urască și s'o părăsească, — pentru ca locul rămas gol după plecarea Românilor, să-l iie ei, jidanii, cari departe de a vedea în această țară un „lad“, văd adevăratul „Pământ al Făgăduinței“ ca și care mai bun și mai pu de dar, nu le-a dat lor Iehova în nici o Palestină a lor.

Și sârmanii noștri frați moldoveni se lasă amăgiți de glasurile viclene și mulți vând ce mai au și pleacă!

Preoțimea basarabeană are datorie mare, de a opri acest val de pierzare ce se aruncă peste poporul nostru de acolo, de către duhul rău al acestor dușmani primeșdiși ai noștri!

Răsboiul.

Aviatori români în ajutorul Francezilor.

În Maroco luptele sunt încă grele, dar prielnice Francezilor și strimtorind pe Riffani. Abd-el Krim, începe a fi părăsit de mulți fruntași ai ținutului răscolat. El a dat poruncă de prindere și arestare a mulțora cari propoveduesc punerea armei la picior, ca nemi folosind ori-ce sforțare.

În o luptă din Tanger însuși Abd-el Krim a fost rănit la un picior, — și el de atunci se află în îngrijirea celor doi Doctori germani, — ceea ce arată, că, precum pe lângă el stau doctori germani, — așa pe lângă armata lui stau, ca sfetnici, — pilni de ură împotriva Franței, — Ofițeri germani!

Zburători români în ajutorul Francezilor.

Înimosul aviator (zburător) român, dl malor Peneș, vestit prin ținuta sa bravă în războiul României pentru liberarea Ardealului, și care în o luptă foarte îndrăznească a căzut cu aeroplanul său pe frontul din Moldova, la Mărăștii sau Mărășești, și a rămas puțin schlop din aceea cădere, căci în spitai a trebuit să-i scoată o parte de os din genunchi, — s'a înstălnit la Francezii că dorește să meargă să servească în armata franceză ca aviator în războiul din Maroco. Vrea să arate prin aceasta nobilei Franța, care a alergat în ajutorul României în războiul nostru, că și Românii știu să-i arate mulțumita lor punându-se în slujba ei, în zile grele pentru ea.

Pilda dlui malor aviator Peneș a fost urmată încă de patru aviatori români, și așa ei merg în grup de cinci înși. Au și piecat spre Franța.

Fapta lor e foarte de laudă.

Dl malor Peneș după războiul, fiind om sărac, și-a cerut și a primit drept de a deschide un mare Debit de tutun și de alte mărfuri în Petroșeni, — și aci și-a petrecut timpul de pace de după războiul, cercând să-și înfiripe, împreună cu un frate și o soră a sa, nițică stare materială, căci penzia militară îi e prea mică. Prăvălia d-sale rămâne mai departe în Petroșeni, — și știe D-zeu dacă viteazul ei stăpân se va mai întoarce vre-odată la ea.

Românii din ținutul Petroșenilor vor ști ei să arate dreapta lor prețuire față de inimosul ofițer român, — cercetându-i cel puțin păvălia, și astfel arătându-i luarea lor aminte? Așa ar trebui să fie!

Procesul unor încercători de ne a sparge țara.

În curăod tribunalul militar (Curtea marșală) din Basarabia, va judeca procesul mai multor oameni cu capu'n mână, bolșevici și anarhiști îndrumași societățe din Rusia, sub învinuirea că voiau să aprindă anul trecut, toamna, revoluție în Basarabia. Încercarea lor s'a sfârșit cu zdrobirea nebaniei lor la Tatar-Bunar, în Basarabia și aruncarea căpeteniilor în arest.

Folle jidovești, și cele cărora nu le miroase rău bolșevismul rusec, (cele conduse de capii zși „țărăniști“, Dr. Lupu și Stere, deși ei sunt mai mult bolșevici, decât „țărăniști“), fac gură în jurul acestui proces și spun de pe acum, că el e o nedreptate față de niște oameni, cari pentru aceea s'au avintat la rele, pentru-că nu mai puteau suferi răutatea stăpânirii țării. Și de pe acum împing lumea pe partea răscolășilor dela Tatar-Bunar și nu împotriva lor.

Desbaterile procesului vor lumina toată pricina. Și pânăatunci însă, cei cunoscători ai stărilor spun că, cercetările au dovedit următoarele:

Locuitorii din marea comună Tatar-Bunar, cari sunt mai ales Ruși, Bulgari și Evrei, au fost îndemnați la răscoală, de soldați ruși trecuți pe furis în țară, veniți dela Odessa, cu un plan înainte pregătit, ca, aprinzând focul răscoalei la Tatar-Bunar, unde aveau oameni gata a primi așțarea lor, — focul să se întindă apoi peste toată Basarabia care să vestească desfăcerea ei de România și alipirea nu la Rusia, ci la „Republica Moldovenească“ de peste Nistru, care tot în Rusia e, și tot fabricație vicleană rusească e, pentru a zăpăci pe Basarabeni ca „să se dorească“ și ei în sinul fericitel „republici“, care e o minciună mare.

Deregăterile române au simțit ce se pune la cale, au stat la pândă, și când răii veniți să ne aprindă un cap de țară, au cercat să-și ducă planul în deplințe. — li-au pus mâna'n ceafă. A fost o baie de sânge în care au perit mulți mișei, dar au perit și soldați români, apărându-și țara de urmările unei mișeii bolșevice.

A-i lua în apărare pe acești tulburători ai păcii țării, e un păcat față de patrie, — și el oglindește via simțămintele celor dela gazeta țărănistă „Aurora“ a Drulul Lupu (cu redacția cupțușită numai de Evrei!).

Procesul însuși ne va mai lumina mult asupra acestor oameni și lucruri.

Pentru „Căminul Cult. Creștin“.
(Casa Studenților).

Am mai primit dela:

Dl George Burtic, orologier în Buteni, 100 Lei, însoțit de dorințe frumoase pentru munca tinerilor; — Fratelé Adam Dumitrescu, curățitor de fer din Crișeni (Călan) ne a trimis 160 lei, primiți dela: Ioan Băscă 100 lei, Petru Bistriau 40 lei, și dsa 20 lei; — Petru Moșoarcă din Foratic, 25 lei; — Iosif Groza din Dragsina 20 lei; — F. Muntean, turnător de fer în Nădrag 10 lei; — Mihail Borca, măestru artificier în miază Carolina din Lupeni, 50 Lei.

— În Indiana-Harbor, Iad,

(America) dându-se în August o prețecere de Societatea „Transilvania“ dl Ioan Micu și preținul dsale S. Ponta, au dăruit dsoarilor Aurelia și Mary Micu, fiicele dlui Micu, un mieș, pe care să l pună la loterie. Și drăguțele fete l'au puș și au câștigat pe el 25 dollari, dsoari cari au dăruit 5 doll. Societății, iar 20 dollari pentru Căminul Cultural dela Iași. I au vândut acolo primind pentru el 183 Lei pe dollari (era în scădere prețul) și așa ni a trimis ca preț al lor suma de Lei 3660, pentru Cămin, însoțind suma de frumoase cuvinte, că... „am crezut de datorință morală a noastră să ajutăm și noi cum putem, de aci de departe, la ușurarea lucrării. Trimitem soma în semn de dragoste nemărginită pentru munca studenților... În numărul viitor al „Foil Interesante“ vom publica fotografia drăguțelor surorilor americane, cu gândul la lucrul frumos dela Iași.

Suma de azi . Lei 4.025
Din Nrul trecuți „ 115.035
Dă tot la „Lib.“ Lei 119.060

— Toți banii au fost dați în samă celor în drept!

LUCRĂRILE la „Căminul“ dela Iași

merg înainte, cu spor. Temeliile de beton fiind cu totul isprăvite s'a început înălțarea rândului întâi în cărămidă. În numerile viitoare vom arăta vederi dela vizita studenților francezi la Cămin, unde au lucrat alături de studenții români, și vederi dela sărbarea pomenirii pietrii fundamentale. De-a semea vom publica și conținutul actualui fundamental îngropat în temeli, sub piatra fundamentală (Hârția care să rămână acolo de pomenire când cineva va deschide aceste fundamente peste veacuri).

Bani veniți dela America din vânzarea tablourilor studențești.

Studenții dela Iași, prin Biroul de propagandă „Generația Nouă“, au trimis mai multor Români de inimă, câteva miș de tablouri (icone) înălțându unele Munca dela Cămin și altele pe Cei 6 studenți trecuți de 3 ori prin fața curților cu jurăți, în frunte cu Corneliu Zelev Codreanu. Câștigul din vânzarea acestor tablouri se va folosi pentru „Căminul Cultural Creștin“ dela Iași. Și anume, Comitetul studențesc dela Iași, a hotărât că: după acoperirea cheltuielilor avute cu tipăritul și trimiterea tablourilor (41 000 Lei), — imediat pentru zidirea Căminului, iar cealaltă jumătate se va depune la o bancă, la îndemâna Comitetului studențesc, pentru organizarea luptei ce se va sălășui în acel Cămin, începând dela primăvară.

Afară de sumele publicate de noi în numărul 37 al „Libertății“, (Solomon Oana, Dayton, 8 doll., Iie I. Milez, Battler, 1 doll., și I. Bălțat din Warren, 10 000 Lei), — ni-au mai sosit din America:

Dela d Gerasim Mariș din Lafayette, Col., 52 dollari, primiți dela:

G. Mariș de fel din com. Ruda (I. Brad) 35 doll. 50 cenți; Simion Moisă, din Senovița (Bănat) 5 doll., G. Otava din Țărășii (I. Brad) 5 doll., I. Zvâncuș din Costina (Bucovina) 5 doll., I. Gabor din Soară (I. Târnava mică) 1 doll. 50 cenți; I.

Abonament de probă**pe 3 luni: Oct. — Noembrie — Decembrie.**

Pentru a da prilej la cât mai mulți a ținea aceste foi de probă, le imbiem ori-cui pentru

numai 20 Lei

pe aceste 3 luni, — ceea-ce înseamnă că nu răvâim nici la cel mai mic câștig dela acești abonați de probă; ei abia ne plătesc hârtia și tiparul și posta. Ei vor primi foile numai dela 1 Oct.

De aceea vom scoți ca Stegari ai mântuirii pe acei cititori ai noștri, cari ne vor aduce 2—3—5 ori mai mulți cititori noi, din cari poate vom avea mâine tot atâția luptători însuflețiți pentru știința țintă spre care mergem și-i vom tipări cu laudă în foile.

Bica din Voivodeni mari (j. Făgăraș) 1 doll., și Aur. Bârșan din Apold de jos (Făgăraș) 1 doll. — De tot 54 dollari. — Nouă aici ni s'au trimis de Banca „Magyar Leszámitoló B.” din Budapesta 52 dollari în natură, puși în plic. Doi dollari se vede că i-au oprit Băncile pentru mijlocire.

— Din Omaha, Nebr., am primit dela vrednică pereche de români Ana și Avram Costea, suma de dollari 65, daruși de următorii: Ana și Avram Costea 51 dollari; iar câte 1 dollar:

Traian Posa, Teodor Sancu, I. Sandi, Alexe Morariu, Dum. Bârșan, V. Bighea, N. Anghel, I. Popa, Dum. Rădoiu, P. Grosa, St. Stoicu, G. Sârban și Pav. Iosa, iar câte 50 cenți: Maria Merar, Aur. Vlaicu. De tot 65 dolari. Atâta ni-s'a și trimis, dollari în natură.

Dollarul i-am putut vinde cu 200 Lei unul. Așadar suma trimisă de d. G. Mariș face în Lei: 10.400.

Iar ce a trimis Ana și Avram Costea: Lei 13.800. —

Prin „Timișana”-Ardeleana, dela nu știm cine, — încă . . . 5000. Lei.

De tot în acest număr: 28.400. Lei.

Adăugând cei din No. 37: 11.800. Lei.

De tot până azi la „Lib.” veniți pentru tablouri: 40.200. Lei.

Sume cari au fost îndată date în samă Comitetului studentesc al Căminului dela Iași.

Comitetul a hotărât a scrie între Membrii săi din Cartea de Aur a Căminului, pe dnl: I. Bălțat din Warren, Ohio, Gerasim Mariș din Lafayette, Col., și pe soții Ana și Avram Costea din Omaha, Nebr., cari au adunat și au trimis mai mult ca 10.000 Lei.

Pe cei cari vor trimite peste 20.000 Lei, îi va scrie pe Placa (tabla) de marmoră, ca Membri de onoare — iar cei-ce vor trimite peste 30.000 Lei îi va vesti de Membri Fondatori al Căminului, scriindu-i pe Placa onorifică de marmoră, în sala de frunte a Căminului,

Doi studenți pleacă în străinătate. S'a hotărât că în toamna aceasta Corneliu Zelea-Codreanu, avocat, și student la doctorat în drept, și Ion I. Moța, student în drept, să plece în Franța, pentru a-și încheia acolo studiile și pregătirea. C. Z. Codreanu a și plecat zilele trecute, trebuind să meargă mai întâi la un Sanatoriu din Germania pentru îngrijirea sănătății sale zdruncinate de greutățile prin cari a trecut.

— Conducerea lucrărilor Căminului studentesc, din partea studenților, va fi pe mai departe în mâna studenților: Ilie Gârneață, Radu Mironovici, Teodor Popescu, George Urziceanu, Iulian Sârbu și Gavril Popescu.

Din alte țări.**Mari manevre engleze.**

Dela război încoace țările au cam odihnit în ce privește manevrele de război ale armateilor. Prea făcuseră aceste armate „manevre” alevea, în marele război. Trebuia să lași răgaz tinerilor nou ridicați, să vie ei la rând, să treacă prin anii de serviciu și cu ei să faci „manevre”, chipuri de război, ei cari n'au văzut un război.

Anglia începe în toamna asta cu marile manevre: Va pune la încercare toate mijloacele de luptă din lumea veche, și toate înouirile de lume nouă. Vor juca mare rol (vor avea parte însemnată) în aceste manevre, Tancurile și aeroplanele (mașinile de zburat).

Euglezii nu se încred, nici nu se lasă numai în nădejdea că — n'oi fi război. Ei sunt de părerea înțelepților romani cari ziceau: Si vis pacem, para bellum. = De vrei pacea, pregătește-te de războiul...

NOUȚĂȚI

M. Sa Regele va cerceta în 4 Octobrie Timișoara, fiind de față la deschiderea expoziției zootehnice (de vite) a județelor Arad, Carașseverin, Timiș și Hunedoara, ce se deschide în acea zi.

Mare vânătoare are loc în zilele acestea la Reghinul săsesc, — la care vine și M. Sa Regele să lea parte câteva zile.

† Iuliu V. Ioanovici, de fel din Hărău (jud. Hunedoarei) fiu de preot, fost mai mulți ani redactor la „Libertatea”, pentru care a stat aproape 2 ani în temnițele ungurești, — din cari scăpând a trecut la America și a fost și acolo redactor la mai multe ziare, — iar de vre-o 3 ani era în Timișoara și Arad administrator de ziare, — a încetat din viață de curând în o casă de sănătate din Arad. — Dzeu să-l odihnească cu aleșii săi.

— Folosiți Mandatele postale ce le-ați primit, pentru a trimite după „L-gau nouă Comunală și județeană” de care tot omul are mare lipsă!

— Scrieți pe cuponul Mandatului, că după ce trimiteți banii.

— Acum se fac listele de alegători la comună și județi în Noiembrie vor fi alegeri comunale! Cumparați-vă (cu 30 Lei) Noua Lege comunală, ca se știți ce drept aveți!

Monument M. S. Regelui la Orăștie.

Din prilejul faptului că M. S. Regele nostru Ferdinand împlinesce 60 de ani de viață, d. Colonel Artonovici, comandantul garnizoanei din Orăștie, în înțelegere cu ceilalți domni oficeri superiori din loc, au luat înțelesul, să cheme la stat și pe fruntașii vieții civile de aici, a chibzui asupra planului de a ridica și în orașelul nostru un Monument Măiestrii Sale Regelui în semn de recunoștință din partea întregului popor.

În 19 Sept. a avut loc desfășurarea în o sală a primăriei, fiind de față dl colonel Artonovici, comandantul Garnizoanei și dl Colonel Negreanu, Comandantul Regimentului nostru de casă, 92 Inf., dl Primar al orașului, Herlea, dl Primpretor al Plasei, Damian, și încă vre-o 10 fruntași ai vieții noastre românești de obște. Propunerea de a se ridica Monumentul, a fost, în chip firesc, primită de toți.

S'a hotărât să se da loc Monumentului în Piața Regina Maria. Dl comandant al garnizoanei a primit încredințarea de a pertracta cu sculptorul Ionescu Vaso, care a dat o schiță de monument, care a plăcut celor ce au văzut-o. Monumentul va costa cam 500.000 Lei (jumătate de milion). Se va face apel (chemare) către toți locuitorii ținutului Orăștiei și a plaselor învecinate, să ajute la coperirea cheltuielilor cu Monumentul recunoștinței noastre față de Regele nostru viteaz și bun, sub care s'a înfăptuit liberarea noastră de sub stăpânirea străină care ne-a apăsât peste o mie de ani! — Vom ajuta cu toții, căci vrednic este Regele nostru de închinarea ce i se aduce prin acel Monument.

„Reuniunea Meserieșilor români din Orăștie” invită la Petrecea: de „Culesul viilor” care va avea loc Duminecă, la 27 Septembrie 1925, în sala festivă a hotelului „Central” care va fi decorată cu viță de vite și struguri cari vor fi păziți de 15 pândari și 15 pândărițe.

— La durere de stomac are efect minunat o bucălică de zahăr pe care am picurat câțiva picuri de „Spirt Diana” veritabil. (278 II.) 3—

Membrii „Cercul Studenților Hunedoreni din București” sunt rugați cu insistență a se întruni Luni dimineața ora 11^{1/2}, (28 Sept. a. c.) la Camera de Comerț din Deva, pentru a lua hotărâre în privința Căminului și a burselor din gestiunea anului 1925—26, și totodată a delega doi membri pentru a participa la Congresul anual al Studenților băcăuani.

pentru comitet:

Alexandru Rimbașin
student la Politehnică.

„Casa de Credit a Agricultorilor” din județul Hunedoarei, cu scaunul în Deva, a înființat o Expoziție (Agentură sau Filială) și în Orăștie, (ca și în alte orașe ale Județului), — așezându-și cancelariile în casa din fața Hotelului Central (în a cărei curte e și poliția de stat).

Noua întreprindere e făcută a-nume numai pentru agricultori (cultivatori de pământ), cărora le vine în ajutor în cultivarea pământului lor, dându-le împrumuturi ieftine, — și a-nume: cu numai 14% (14 la sută pe an), față de procentele mult mai mari cu cari lucrează astăzi băncile în toată țara. Ea dă însă împrumuturi numai pro-

prietarilor de pământ, și anume în măsură în care și-au sămănat pământurile lor. Fiecare proprietar de pământ poate cere împrumut 1500 Lei după jugării sămănat cu grâu, cucuruz (porumb), trifoiu sau lăptână. După grădinile cu pomii și vii, dă împrumut 3000 Lei de fiecare jugăr. — Cererile se înaintează la „Expoziția Casei de Credit a Agricultorilor” în Orăștie, pentru ținutul Orăștiei, sau în celelalte orașe, unde se mai află. Cererea poate fi făcută și cu vorba, dar se cere Adeverință dela Primăria comunală, că e proprietar de pământ și că are sămănat atâta ori atâta. Pentru Adeverințe se vor folosi Imprimaturile (tipăriturile) Casei, cari se găsesc la cancelaria Expoziției sau depuse la primăriile comunale din plasa Orăștiei.

Instituția are temeliu de tovărășie între agricultori, — de aceea, — ca și la alte tovărășii, împrumuturi se dau numai membrilor, — adică: cel ce vrea să capete un împrumut, se înscrie întâi membru, cumpărându-și cel puțin o acție, de 500 Lei, care, bineînțeles, nu sunt bani perduți, ci sunt proprietatea membrului și-l aduc partea de câștig ce se va veni pe acție în fiecare an.

Jandarmi uitați de sine.

Ei aștează, la Blaj, pe un Procuror, pentru ca mâine să ajungă ei în temniță!

Ceva neobișnuit s'a petrecut în 25 August la Blaj. Dl Procuror Gh. Brumă, din Deva, se întorcea din Moldova, din concediul ce avuse. Câteva zile ce mai avea de concediu, voia să le petreacă în com. Păuca, lângă Blaj. S'a oprit dar la Blaj, unde știa că-l așteaptă în gară trăsura preșinului dsaie din Păuca. Când colo, trăsura nu sosise. Dl procuror merge în oraș și ia masa, seara, în restaurant. Văzând că în sală se află câți va jandarmi, se duce, fără nici o bănuială, la ei și le zice:

— Nu mi-ați știți dv., camarazi, spune unde aș afla o trăsură să mă ducă până'n satul Păuca?

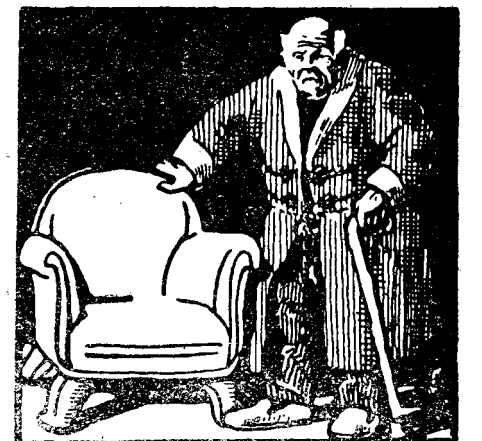
— Cine ești dta? întrebă conducătorul jandarmilor.

— Sunt procurorul Gh. Brumă din Deva,

— Legitimează-te.

Și a scos carnetul de funcționar, cu fotografia și li l'a arătat. Atunci jandarmul apune:

— Ei, așa! Am mai văzut de

Trebuie să suferi așa?

Nu!

căci toate durerile reumatice, Gichtul și alte dureri provenite din răceală, încetează dacă frecli bine partea dureroasă cu veritabilul

„Diana” Franzbrantwein

Numai cu inscripția „Diana” e cel bun.

asteal Ești spion ungar! Arestați-l.

Procurorul protestează, se împotrivesc, nu folosește nimic! Se face un mic scandal.

Cum era chiar ziua de alegere (la Camerele Agricole) erau pe afară și deregătorii locali. Iaca vine Primarul orașului, Primpreședintele, Prefectul, să vadă ce e? Văzând carnetul și ținuta strelnului, erau siguri că e cel ce spune că este, și întrevin la jandarmi să-l lase în pace! Ceia nu și nu! Vine Căpitanul Georgescu, din Regt. 91 Alba-Iulia, care era aci cu o companie de soldați, pentru paza ordinii, întrevine și el, dar și ofițerul e bruscat de jandarmi, cari erau bine „veseli”, — și procurorul, „spionul”, e luat de jandarmi și dus la arestul lor, unde a fost ținut până dimineața...

Autoritățile s'au dovedit foarte neajutorate. Au văzut ce s'a întâmplat și n'au știut ce să facă, să pună capăt violenței. Au lăsat pe funcționarul nevinovat o noapte întreagă închis!

Dimineața s'a telefonat la Alud la Prefectură și la Alba-Iulia la Tribunal, — și îndată a venit o patrulă de jandarmi cu un ofițer în frunte, a cercetat, a văzut nebunia celor din Blaj, i-a dezarmat pe loc și i-a arestat, ducându-i în arestul militar din Alba-Iulia, — fiindcă și de altfel erau cunoscuți ca „paseri bune” eari așa apucau pe ori-ce strein, pe care nu-l lăseau liber până nu se știa „împăca” cu el... Acum odată, manevra li-a ieșit pe dos. Sunt piriți de altfel pentru fapte rele ordinare, — și dați în judecată.

Durere că se află în corpul jandarmierii și astfel de oameni, cari zgudue încrederea obștei în dreptatea așezământului!

Dela Perceptorat. Darea pe cifra afacerilor pe luna Sept. 1925 se varsă la Perceptoratul Orăștie:

În ziua de 5 Oct. 1925, cei al căror nume încep cu una din literele: A. B. C. In 6 Oct. D. E. F. G. H., In 7 Oct. I. K. L. M., In 8 Oct. N. O. P. R., In 9 Oct. S. T. U. V. Z., In 10 Oct. Societățile.

Impozitul de 4 și 8% după angajați până la 10 Oct. 1925.

Conducător-Librar.

„Librăria Românească” din Deva, Societatea pe acți, caută un Conducător tehnic.

Doritorii, să-și înainteze oferta pe adresa Suprefecturii județului Hunedoara.

Postul se poate ocupa imediat. (509) 2-3 Direcțiunea Librăriei.

Publicațiune.

Comuna Lancrăm dă în arândă prin licitațiune publică, pășunatul de iarnă, în ziua de 4 Octomvrie 1925 ora 2 d. m., prin oferte închise și sigilate.

Prețul de strigare 40.000 Lei. Garanția 10% din prețul de strigare.

Ofertele cari vor conșinea garanția și declarația că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și că se supune acelor necondiționat se primesc până în 4 Oct. a. c.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea la primăria comunală în orele oficiale.

Lancrăm, la 13 Septembrie 1925. (521) 1-1 Primăria comunală.

Pantofărie de lux!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din Orăștie și jur, că după o praxă îndelungată, în ateliere și fabrici, deschid în Orăștie o

PANTOFĂRIE DE LUX

incepând cu 1 Octomvrie a. c. — Pregătesc marfă numai de clasă întâi, și anume tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, începând dela ghetete de comerț, până la cele mai fine, luxoase și moderne

SECȚIE SPECIALĂ PENTRU FETE:

dela fețele de duzină, până la cele mai moderne. — Încălțăminte și fețele se vor executa după ultimele jurnale de modă din străinătate.

De asemenea să primesc reparații cu prețuri convenabile.

Rog sprijinul onoratului public:

(520) 1-3

Iosif Bălșanu

Cordonier de lux, Orăștie, Calea Mihai Viteazu (casele Rech).

2 servitoare se primesc la Orfelinatul din Orăștie. — Intrarea în serviciu la 1 Octob. (0) 1-1

Un piano „Stingl”

foarte bun de vânzare. Adresa: Orăștie Str. Șaguna Nr. 7 e. (516) 1-1

CONSILIUL ORAȘULUI ORĂȘTIE

Nr. 6/199-1925.

Publicațiune de licitație.

Orașul Orăștie dă în întreprindere repararea canalurilor din trotore cu capacurile necesare furvinate, de către oraș, în străzile prevăzute cu trotore de asfalt și piatră cioplită.

Antreprenorul este obligat a repara și fixa cu ciment ramele, precum a aplica capacurile cu șuruburi.

Oferte închise și sigilate se vor înainta consiliului orașenesc Orăștie până la 15 Octob. 1925.

Cu lămuriri detaliate servește conducătorul Uzinei electrice orașenești.

Orăștie, la 22 Sept. 1925. (522) 1-1 HERLEA, primar.

De închiriat Restaurant și Hotel vecin cu gara Teiuș. Informațiuni la:

Frații Suciu, Teiuș (518) 1-2 (Restaurantul Gării).

Nr. 885-1925 adm.

Publicațiune.

Comuna Căstău publică licitația dreptului de pășunat a hotărului comunei, pe timp de toamnă și primăvară, adică dela 1 Noemvrie 1925 până la 24 Aprilie 1926. Licitația se va ține în localul primăriei comunale Căstău, în ziua de 11 Octomvrie 1925, ora 11 a. m. Condițiunile se pot vedea la primăria comunală.

Căstău, la 21 Sept. 1925. (525) 1-1 Primăria.

Se caută:

un comis, vânzător în prăvălie, etate 17-18 ani, praxă în bransa manufactură și băcănie, și un practicant în etate de 14 ani având creștere bună și 3-4 clase civile sau liceu, pentru prăvălia mixtă în Orșat (jud. Sibiu). Ofertele se vor adresa la firmă împreună cu copie despre atestate.

George Baciu comerciant. (510) 2-2

AVIZ! Din America!

Aduc la cunoștința onor. public român, că cu data de 1 August 1925, am deschis în casa proprie oficiu de **Notariat Public**, vânzări de proprietăți, cumpărări și schimburi, în cel mai mare centru industrial din lume, la River Rouge.

Am la îndemână Arhitecți și Constructori de ori-ce fel de clădiri, case sau stouri, pe loturi plătite ori neplătite. Vă vând și vă cumpăr contractele, vă fac diduri, vă examinez apstractele și ori-ce fel de documente legale, ca: pașapoarte, adevărnițe, contracte plenipotențe, trecute prin Consulatul Regal Român.

Vă aduc rudenile Dv. din România, vă fac documente să mergeți în România și să veniți înapoi.

Nu cumpărați proprietăți până ce nu ați cercetat apstractul sau cartea funduară, căci în cazul că este întăbulare, Dv. plățiți ori perdeți tot.

Prin oficiul meu puteți trimite bani — money order, în toată America; aici se poate plăti electrica, gazul, telefonul, apa și ori-ce fel de taxe. Ea vă colectez bani de pe contracte, renturi, etc. etc.

Dau ori-ce fel de sfaturi gratis și cu plăcere. În oficiul meu am un departament de advocatură, cu unul din cei mai buni avocați din Detroit, am un departament de Bonduri, pentru aresturi și procese.

Eu încorporez Societăți, Cluburi și Parochii. Am un cel mai mare asortiment de asigurări generale ca: viață, foc, furtună, trăsnet, boale și accidente.

La asigurările pe viață, noi plătim până la 25 de procente pe an interese.

Pentru ori-ce năcazuri vă rog alergeți la mine, eu garantez mulțumire totală.

(519) 1-1

ADRESA:

ACSENTE GERMANY
2820 Salina Ave. — River Rouge — Detroit, Mich.
REAL ESTATE, NOTARY PUBLIC, GENERAL INSURANCE, BROKER,
LEGAL DOCUMENTS LAW OFFICE, DOMESTIC MONEY ORDER.

Vând din mână liberă:

2 mori mânate cu apă; trag la ele și au venit din mai multe sate.

Se mai poate adăoga la moară și mașina peptănuși pentru lână, pui pentru haine și firez și teasc de oleu.

1 jugăr și 3 sfieriuri e grădina în care se poate băga apa.

Prețul 300.000 Lei. Doritorii se pot adresa de-adreptul la proprietar, la moară, în fiecare zi:

Iosif Cornenci, morar Valea-Dilji, p. Cârnești. (517) 1-1 (jud. Hunedoara).

Compactoer român în Orăștie.

În preajma deschiderii școlilor, — atragem de nou lucrarea aminte a tinerimii școlare, — ca și a taturor cari au cărți de legat, — că avem compactoer român în Orăștie, măestru foarte bun.

Atelierul (lucrătoare) îl e așezată pe Calea Mihai-Viteazul (Drumul-țării) Nr. 18, casele dnei Wolf.

Pregătește tot felul de lucrări de compactoerie (legătorie), dela cele mai fine și grele, până la cele mai ușoare. Prețuri cât se poate mai reduse.

Atragem și luarea aminte a deregătorilor, notarfatelor, a cancelarilor Armatei, — etc., rugându-i a și trimite lucrările lor — numitului compactoer român. (0) 1-

Nr. 1944-1925.

De arendat prin licitație publică,

cu oferte scrise, închise și sigilate, în orașul Hunedoara, la 16 Octomvrie 1925, orele 10-12 a. m., fără supralicitație: pământul arător situat pe teritoriul fostului târg de vite vechiu, acomodat pentru cultivarea zarzavaturilor, în estenziune de 4 jugăre catastrale.

Durata exarândării: 5 ani, cu începere dela 1 Decemvrie 1925 — și până la 30 Noemvrie 1930.

Licitația dela 16.000 Lei arândă anual. Concurenții depun 10 la sută garanție.

Licitația se va ține în conformitate cu § ul 72-83 din legea contabilității publice.

Hunedoara, la 17 Sept. 1925. (524) 1-1 Tulea, primar.

2 calfe cu praxă mai îndelungată, 1 în bransa de Manufactură, 1 în bransa de Coloniale, sau în ambele, aia aplicare imediat la Firma:

Vasile I. Vulcu Magazin de Coloniale și Manufactură Sebeșul-săsesc. (503) 3-4

Țiglară-Binder de odinioară, din Orăștie, e pusă de nou în lucrare, și pregătește țigle bună și durabilă. Prețul 1650 Lei mia. (491) 3-3

Văduva Binder — Orăștie —

0 mașină de treerat, de 600 mm., alegând grăul în 2 părți, cu motor de benzină, foarte ușoară, — e de vânzare la:

(512) 2-2 Iosif Popa mecanic, Săliște (jud. Sibiu)